

בש"פ 6597/19 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון
בש"פ 6597/19

לפני: כבוד השופט י' עמית

העורר: פלוני

המשיב: נגד
מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית משפט לנוער בתיק מ"ת 49233-07-19 שניתנה ביום 25.9.2019 על ידי כבוד השופט ע' דרויאן-גמליאל

תאריך הישיבה: כ"ח בתשרי התש"ף (27.10.2019)

בשם העורר: עו"ד אבישג כהן-בן נתן
שם המשיבה: עו"ד נגה בן סידי

החלטה

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית משפט לנוער (השופט ע' דרויאן-גמליאל) מיום 25.9.2019 במ"ת 49233-07-19.

1. העורר הוא קטין בן 17, הנאשם בביצוע עבירות מין בקטינה שעמה אין לו היכרות מוקדמת, במהלך מסיבה בה השתתפו שניהם, תוך ניצול העובדה שהקטינה הייתה בהכרה מעורפלת ובמצב המונע ממנה לתת הסכמה חופשית. לאחר שנחקר במשטרה, העורר שוחרר לחלופת מעצר בבית סבו וסבתו, בעיר שאינה עיר מגוריו. העורר ביקש לשנות את מיקומה של חלופת המעצר, כך שישהה במעצר בבית הוריו ויוכל לחזור ללימודיו בכיתה י"א בבית ספר אחר ותחת תנאים מגבילים. שירות המבחן לנוער תמך בבקשה, אך בית המשפט קבע כי על אף השאיפה לסייע בשיקומו של העורר, לא ניתן להיעתר לבקשה, משום שהחלופה המוצעת סמוכה למרכז חייה של המתלוננת. בית המשפט הדגיש, כי לא זו בלבד שקיים סיכוי גבוה לפגישה לא רצויה בין העורר לבין המתלוננת, בנוסף יש חשיבות גם לרגשותיה הסובייקטיביים, וראוי לאפשר לה חופש תנועה באזור מגוריה מבלי שתחשוש להיתקל בעורר.

2. העורר לא השלים עם החלטה, והוא מבקש לחזור להתגורר בבית הוריו וללמוד בבית ספר באותה עיר. בערר הודגש כי העורר משתף פעולה עם שירות המבחן, זוהי הסתבכותו הראשונה בפלילים, והוריו נמצאו מתאימים לפקח עליו. נטען כי גורמי המקצוע ישבו על המדוכה וגיבשו "תוכנית מוגנת" מקיפה, אשר מאיינת את מסוכנותו של העורר, מאפשרת את שיקומו, וגם מבטיחה כי לא יבוא במגע עם כל גורם שיש לו קשר למתלוננת. על פי תכנית זו, העורר ימצא במעצר בית, יצא ללימודים רק בליווי הוריו ברכב פרטי, ואף בזמן ההפסקות יהיה עליו להישאר ליד חדר המזכירות. יצוין כי העורר יתחיל ללמוד בבית ספר חדש, משום שבבית הספר הקודם בו למד, לומדת אחת מעדות התביעה.

העורר הוסיף וטען כי רחוב מגוריו סגור בשעות הבוקר "כך שרק תושבי השכונה מורשים להתייד בו", וגם ביציאה לבית הספר אין סיכוי למפגש אקראי עם המתלוננת. טענות נוספות הן כי סבתו של העורר חולה, והדבר מקשה על החלופה הנוכחית, וכן נטען כי ממילא גם כיום העורר עשוי להיתקל במתלוננת מחוץ לעיר בזמן חלונות התאוורות. להודעת הערר צורף גם מכתב מטעם הקרימינולוגית השיקומית שמלווה את העורר, שהמליצה "לשקול להעתיק את מקום מעצרו לבית הוריו".

3. באת-כוח המשיבה הדגישה בדיון, כי גם המדינה תומכת בכך שהעורר יחזור לספסל הלימודים, אך היא מתנגדת לכך שהוא ישהה בסמיכות למקום המגורים של המתלוננת ושל עדי תביעה נוספים.

מנגד, המשיבה טענה כי על אף הנכונות שהביעו העורר והוריו, עדיין קיימת אפשרות שהעורר יפגוש במתלוננת, וצדק בית משפט קמא כאשר העדיף להגן על שלוות נפשה של המתלוננת.

4. המקרה אינו פשוט. אין מחלוקת כי המפקחים ראויים, וכי רצוי שהעורר יחזור ללמוד בבית ספר. אני נכון גם לקבל את עמדת שירות המבחן כי החלופה המוצעת תניב יתרונות בהיבט השיקומי. השאלה היא ממוקדת: האם החלופה שנבחרה היא ראויה למרות הסמיכות למרכז חייה של המתלוננת? לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, ולא בלי התלבטות, החלטתי להשיב על כך בשלילה ולדחות את הערר.

לצד השאיפה לתרום לשיקומו של העורר, יש לשקול את ההשלכות שיהיו לכך על מצבה הרגשי של המתלוננת (ראו עמ' 13 לפרוטוקול הדיון בבית משפט קמא). נתתי משקל להמלצת שירות המבחן וליתר הנתונים התומכים בבקשה, אך בסופו של דבר אני רואה עילה להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא, בעיקר משיקולים של זמן ומקום: בנקודת הזמן הנוכחית, כאשר טרם חלפה חצי שנה מהאירוע מושא כתב האישום, והמתלוננת טרם העידה, קיים קושי לאפשר לעורר לשהות בחלופת מעצר בסמיכות ממשיית למרכז חייה של המתלוננת. מדובר במרחקים קצרים מאד, בקנה מידה של מאות מטרים, וגם אם נניח שהסיכון למפגש אקראי הוא נמוך, הקרבה הגיאוגרפית עדיין משפיעה על ההיבטים הרגשיים והפסיכולוגיים.

5. כידוע, בהליכי מעצר, כל מקרה עומד בפני עצמו, והחלטתי זו ניתנת בהתאם לנסיבות הפרטניות. יחד עם זאת, ניתן לראות כי התוצאה משתלבת במארג הפסיקתי, נוכח הצטברותם של מספר שיקולים שמכריעים את הכף לחובתו של העורר. הלכה היא כי ההתחשבות במצבו הנפשי של המתלונן מהווה שיקול גם לצורך החלטה על שחרור לחלופת מעצר (בש"פ 491/16 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (31.1.2016)). על אחת כמה וכמה שיש להתחשב בכך במקרים כגון דא, כאשר העורר אינו נתון מאחורי סורג ובריה, והדיון נסב על השאלה מהי החלופה ההולמת. בהקשר זה יש חשיבות לכך שבענייננו החשש אינו מכך שעצם השחרור לחלופת מעצר יגרום מצוקה למתלוננת (ראו למשל בש"פ

5875/19 פלוני נ' מדינת ישראל (19.9.2019); בש"פ 6502/17 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (5.9.2017); בש"פ 3150/15 מדינת ישראל נ' פלוני, בפסקה 10 (12.5.2015), אלא תנאיה של החלופה, אשר מקרבים מאד את העורר למתלוננת באופן תדיר, הם אלו שמגבירים את החשש. בנוסף, הפגיעה הרגשית שעלולה להיגרם למתלוננת זוכה למשנה תוקף נוכח חומרת המעשים המיוחסים לעורר, ולא כאן המקום לפרטם. לבסוף, השיקול של לחץ ומצוקה הוא משמעותי יותר בשלב שבו המתלוננת טרם העידה (השוו: בש"פ 1706/15 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (15.3.2015); בש"פ 3606/09 מדינת ישראל נ' פלוני, בפסקה 7 (6.5.2009); בש"פ 4514/04 מדינת ישראל נ' פלוני (16.5.2004)).

6. על בסיס נימוקים אלה החלטתי לדחות את הערר, אך כפי שציין בית משפט קמא, יש לקוות כי העורר ישתלב במסגרת לימודים אחרת. בשולי הדברים אזכיר, כי ממילא בשלב זה לא עומדת על הפרק האפשרות שהעורר ימשיך ללמוד בבית הספר בו למד לפני האירוע.

הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, א' בחשון התש"פ (30.10.2019).

שׁוֹפֵט